

20 KASIM

DÜNYA ÇOCUK GÜNÜ

DÜNYA ÇOCUK HAKLARI GÜNÜ

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, tüm dünyadaki çocukların kardeşliğinin gözetileceği ve çocukların refahının artırılması için faaliyetler düzenleneceği 20 Kasım gününü 1954 yılında **Dünya Çocuk Günü** (Universal Children's Day) olarak tüm ülkelere önermiştir. Geçmiş yıllarda farklı etkinlikler ve çalışmalar bu gün özelinde sürdürülmüştür. Günümüze yaklaşırken, 20 Kasım 1989 tarihinde, **Çocuk Haklarına Dair Sözleşme (Çocuk Hakları Sözleşmesi)** kabul edilmiş ve o tarihten bugüne dek ise 20 Kasım aynı zamanda çocukların haklarının farkındalığına vurgu yapılan da bir gün olmuştur. Bu kapsamda; çocukların yaşama, gelişme, katılım gibi en iyi koşullarda var olmalarının önündeki bütün engellerin kaldırılması amaçlanmaktadır.¹

Çocuk Hakları Sözleşmesi tarihte en geniş kabul gören insan hakları belgesi olarak kabul edilmektedir. Sözleşmeyi Türkiye 1990 yılında imzalamıştır.² Bu belgede, nerede doğduklarına, kim olduklarına; cinsiyetlerine, dinlerine ya da sosyal kökenlerine bakılmaksızın bütün çocukların hakları tanımlanmaktadır. Ayrım gözetmeme, çocuğun yararının gözetilmesi, yaşama ve gelişme, sözleşmeye yön veren temel değerleri oluşturmaktadır.³

Çocuk Hakları Sözleşmesi, çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, 18 yaşına kadar her insanı çocuk olarak tanımlamaktadır.⁴ Sözleşmede ele alınan başlıca konular aşağıda sıralanmıştır:²

- ✓ Anne ve babanın rolü ve sorumluluğu; bunun ihmal edildiği durumlarda ise devletin rolü ve sorumluluğu
- ✓ Bir isme ve vatandaşlığa sahip olma ve bunu koruma hakkı
- ✓ Yaşama ve gelişme hakkı
- ✓ Sağlık hizmetlerine erişim hakkı
- ✓ Eğitime erişim hakkı
- ✓ İnsana yakışır bir yaşam standardına erişim hakkı
- ✓ Eğlence, dinlenme ve kültürel etkinlikler için zamana sahip olma hakkı
- ✓ İstismar ve ihmalden korunma hakkı
- ✓ Uyuşturucu bağımlılığından korunma hakkı
- ✓ Ekonomik sömürden korunma hakkı
- ✓ İfade özgürlüğü hakkı
- ✓ Düşünce özgürlüğü hakkı
- ✓ Dernek kurma özgürlükleri hakkı
- ✓ Çocukların kendileriyle ilgili konularda görüşlerini dile getirme hakkı
- ✓ Özel gereksinimleri olan çocukların hakları
- ✓ Yeti yitimi olan çocukların hakları

¹ [Internet] Universal Children's Day 20 November. <http://www.un.org/en/events/childrenday/> Erişim:11.11.2015.

² [Internet] Çocuk Hakları ve Çocuk Haklarına Dair Sözleşme. <http://cocuk.basbakanlik.gov.tr/cocuk.html/> Erişim:11.11.2015.

³ [Internet] Çocuk Haklarına Dair Sözleşme:Özet. <http://www.unicef.org/turkey/crc/cr23a.html/> Erişim:11.11.2015.

⁴ [Internet] Çocuk Haklarına Dair Sözleşme. <http://www.unicef.org/turkey/pdf/cr23.pdf/> Erişim:11.11.2015.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ-90

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) verilerine göre, dünyada her yıl milyonlarca çocuk şiddet mağduru olmaktadır. Ülkesi, kültürü ve sosyal seviyesi ne olursa olsun, çocuklar, istismar, ihmal, suistimal ve şiddetin birçok çeşidiyle karşı karşıya kalmaktadır. İstismar, evde, okulda, kurumlarda, toplum içinde, silahlı çatışmalarda ve doğal afetlerde gerçekleşebilmektedir. Birçok ülkede, dayak ve cinsel istismar gibi çocuğa karşı bazı şiddet tipleri, halen yasal ve toplum tarafından onaylanan bir durumdur.

Şiddet gören çocuklar, istismar, insan ticareti, fiziksel ve aşağılayıcı cezalar, zararlı geleneksel uygulamalar (erken evlilik, sünnet gibi), silahlı kuvvetler ve/ veya gruplara alınma gibi çeşitli şiddet tipleriyle karşılaşmaktadır. Şiddet ve istismarla büyümek, çocuğun gelişimini, değerini, fiziksel ve psikolojik bütünlüğünü etkiler.⁵

Dünya Çocuk Günü'nün 2015 yılında 'teması "**Çocuklara Yönelik Şiddeti Durdurun**" olarak belirlenmiştir.⁵ Çocuk Hakları Sözleşmesi ve bu konuyla ilgili yapılmakta olan tüm çabalara rağmen, çocuklar hala toplumun incinebilir ve savunmasız bireyleridir. Mevcut durum göz önünde bulundurularak, çocuklara karşı her türlü şiddetin önlenmesi için gerekli adımlar atılmalı, ülkeler sözleşme ilkelerini kendi hukuk yapılarına da uyarlamalı ve hayatın her alanında çocuk haklarını savunmak için gerekli özeni göstermelidir.

⁵ [Internet] http://www.savethechildren.org/site/c.8rKLIXMGIpI4E/b.7869959/k.5C54/Universal_Childrens_Day.htm. Erişim:14.11.2015.